

60 ברירה, ולפיכך הבהמות הקיימות בשעת חלוקה פטורות ממעשר
 61 משום פטור לקוח, והולדות שנולדו להן אחרי שחזרו ונשתתפו
 62 פטורים משום שהם של שותפים. מסיימת הגמרא: **צְרִיכָא** – אכן יש
 63 צורך להשמיענו דין זה לגבי שני הדברים, לגבי החזרת קרקעות
 64 ביובל ולגבי מעשר בהמה.
 65 הגמרא מקשה על דעת רב ענן ורבי אלעזר הסוברים שיש ברירה:
 66 **מִיִּתְבָּי, שֵׁנִינּוּ בַּמְּשֻׁנָה בַּתְּמוּרָה (ל).** לגבי איסור הקרבת בהמה שהיא
 67 מחזיר כלב, כלומר שהתקבלה כתמורה לכלב, **וְכֵן הַשְׁוִתְפִּין**
 68 **שְׁחֵלְקוּ, אֶחָד נִמְלַע עֶשְׂרֵה טְלָאִים, וְאֶחָד נִמְלַע תְּשַׁע טְלָאִים וְכָלֵב,**
 69 **שְׁכַנְגָּד הַכֶּלֶב** – אותם עשרה טלאים שאחד מהם הוא כנגד הכלב,
 70 **אֲסוּרֵינּוּ לְהַקְרִיבָה, כִּיּוֹן שֶׁאֶחָד מֵהֶם הִיָּה חִילוּפוֹ שֶׁל כָּלֵב, וְחַל עֲלֵינוּ**
 71 **אִיסוּר מַחֲזִיר כָּלֵב, וְלֹא הִתְבַּרַּר מִי הוּא מִתּוֹךְ עֶשְׂרֵת הַטְּלָאִים, וְאִילוּ**
 72 **תִּשְׁעַת הַטְּלָאִים שְׁעֵם הַכֶּלֶב, מוֹתְרִים לְהַקְרִיבָה.** מסיימת הגמרא את
 73 קושייתה: **וְאִם אָמַרְתָּ יֵשׁ פְּרִירָה, וְעַל יְדֵי הַחֲלוּקָה מִתְבַּרַּר לְמִי הִיָּה**
 74 **שִׁיךְ כָּל חֵלֶק מִתְחִילָה, אִם כֵּן, אוֹתוֹ אֶחָד שֶׁלֶקָה עֶשְׂרֵה טְלָאִים,**
 75 **לִיבְרֹר חַד מִיַּנְיֵיהוּ לְכַהֲדֵי כָּלֵב, וְלִשְׁקוֹל** – יברור טלה אחד ויקבע
 76 שהוא עומד כנגד הכלב, ויקחנו מבין עשרת הטלאים, ויתברר שהוא
 77 ה'מחזיר כלב', **וְהַנֶּהָר לִישְׁתָּרוֹ** – והטלאים הנותרים יהיו מותרים
 78 להקרבה. ומכך שלא אומרים כן, מוכח שאין ברירה.
 79 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב אֲשֵׁי, אִי דִישׁוּ בּוֹלְהוּ לְהַדְרֵי הַכִּי נָמִי** –
 80 אם היו הטלאים שוים כולם אז לזה, הרי שכל טלה שבנד השותף
 81 האחד, יש כנגדו ביד השותף השני טלה שווה כמותו, ונמצא שרק
 82 טלה אחד מהעשרה הוא כנגד הכלב, ובאופן זה באמת יטול אחד
 83 מהטלאים ויקבע ויברר שהוא ניתן בעד הכלב, ושאר תשעת
 84 הטלאים יהיו מותרים למזבח, אולם **הַכָּא בְּמֵאָה עֶשְׂרִינָן** – כאן,
 85 במשנה בתמורה, במה מדובר, באופן דלא שווו בוליהו להדרי – שאין
 86 כל הטלאים שוים זה לזה, וכגון שתשעה טלאים מתוך העשרה היו
 87 יקרים יותר מתשעת הטלאים שעם הכלב, **וְשׁוֹי הָאֵי כָּלֵבָא חַד**
 88 **וּמְשָׁהוּ** – והכלב שוה כטלה העשירי בתוספת ההפרש ששוים תשעת
 89 הטלאים שכנגדו יותר מתשעת הטלאים שעמו, **וְהָאֵי מְשָׁהוּ מְשִׁיךְ**
 90 **וְאֶתֵי כָּבֹלְהוּ** – ושוי זה שיש בכלב כנגד הפרש, מתחלק בין כל
 91 תשעת הטלאים שכנגדו, שבכל אחד מהם חל מקצת מאותה תוספת,
 92 ונאסרים תשעת הטלאים משום אותו מקצת של התוספת, והטלה
 93 העשירי אסור משום שהכלב כנגד כולו.

משנה

94 המשנה מבארת מי הן הבהמות שפטורות ממעשר בהמה: **הַכֶּלֶב** – כל
 95 סוגי הבהמות הטהורות, **נְכַנְסִין לְדִיר** כדי להַתְעַשֵּׂר במעשר בהמה,
 96 **חִוּין מִן הַכֶּלָאִים** – הנולד מתייש ורחל, ובהמה שהיא **מְרַפָּה, וְיִצְאָה**
 97 **דוֹפָן** – שלא נולד כדרך הולדות מפתח הרחם, אלא חתכו את דופן
 98 בטן אמו, והוציאוהו משם, **וּמְחֻוֹסֵר וְזָמֵן** – בהמה שהיא בתוך שבעה
 99 ימים ללידה, שאינה ראויה עדיין להקרבה עד יומה השמיני,
 100 **וְהַיְתוֹם**. ומבררת המשנה: **וְאִיזוּהוּ יְתוֹם, הַפְּטוּר מִמַּעֲשֵׂר, כָּל שְׁמִתָּה**
 101 **אִמָּה [או] שְׁנִשְׁחַמָּה** בעת לידתה, **וְאַחַר כֶּךָ יִלְדָה, רַבִּי הוֹשֵׁעַ**
 102 **אוֹמֵר, אִפִּילוּ נִשְׁחַמָּה אִמָּה וְהַפְּשִׁיטוֹ אֶת עוֹרָה, וְהִשְׁלַח קָיִים** – כל
 103 עוד שהעור המופשט קיים **אִין זֶה נֶחֱשֵׁב יְתוֹם, וְחִיִּיב בַּמַּעֲשֵׂר.**
 104

גמרא

105 שנינו במשנה: 'הכל נכנסין לדיר להתעשר, חוץ מן כלאים, וטרפדה,
 106 ויוצא דופן, ומחוסר זמן והיתום'.
 107 מבררת הגמרא: **מֵנָּה הֵנִי מִיָּלִי** – מהיכן למדנו דברים אלו, **דִּתְנּוּ**
 108 **רַבְּנָן בְּרִיתֵינוּ**, נאמר לגבי הבהמות הראויות לקרבות (ויקרא כב כז),
 109 'שור או כשב או עז כי יולד, וזדיה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ, וּמִיּוֹם
 110 הַשְּׁמִינִי וְהִלְאָה יִרְצָה לְקַרְבָּן אֲשֶׁה לָּהּ', ודרשו מתיבות הפסוק למעט
 111 בהמות מסוימות, שהן פסולות לקרבן, 'שור או כשב', **פָּרָט לְכֹלָאִים**
 112 – למעט את הנולד מתייש ורחל, כיון שמתניבת 'או' יש ללמוד
 113 שהבהמה כשרה להקרבה דווקא כשכל מין בפני עצמו, ולא כשהם
 114 'שור וכשב' יחד. 'או עז', **פָּרָט לְנִרְמָה** – למעט ולד שנולד ממין
 115 אחד, אך הוא דומה למין אחר, כגון עז ותניש שילדו ולד שנראה
 116 המשך בעמוד קמב

1 הגמרא מביאה נידון נוסף שמצאנו בו שלדעת רבי יוחנן אין ברירה:
 2 **וְאִוְדָא רַבִּי יוֹחָנָן לְמַעֲמִיָּה** – ודבר זה שאמר רבי יוחנן, לשיטתו
 3 אמרו, **דְּאָמַר רַבִּי אֲסִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָאֶחָדִין שְׁחֵלְקוּ בִירוּשָׁת**
 4 **אֲבִיהֶם, אִין אוֹמְרִים שֶׁהַחֲלוּקָה מִבְּרַרְתָּ שְׁכַל אֶחָד קִיבַל אֶת הַחֵלֶק**
 5 **שֶׁהִיָּה רְאוּי לּוֹ מִתְחִילָה, אֲלֵא 'אִין בְּרִירָה, וְיִתְכֵן שְׁכַל אֶחָד קִיבַל אֶת**
 6 **חֵלֶק חֲבִירוֹ, וּמִמִּילָא כִּשְׁחֵלְקוּ בְּנַכְסִים כְּלַקְוֹתוֹת הֵן נַחֲשָׁבִים, וְכֵאִילוּ**
 7 **כָּל אֶחָד מֵהֶם קָנָה מֵאֲחִיו אֶת הַחֵלֶק שֶׁהִגִּיעַ לִידוֹ בַּתְּמוּרָה לְחֵלֶק**
 8 **שֶׁהִגִּיעַ לִיד אֲחִיו, וְלִפִּיכָן מְחֻוֹרְרִין אֶת הַקְּרָעוֹת זֶה לְזֶה בְּיוֹבֵל,**
 9 **שְׁכֵּשֶׁם שֶׁהַקְּרָעוֹת הַמְּכּוּרוֹת חוֹרְרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן, כִּךְ גַּם חֲלוּקַת**
 10 **הַיּוֹרֵשִׁים בְּטִילָה, וְחוֹזְרִים וּמְחַלְקִים שׁוֹב אֶת הַקְּרָעוֹת בִּינֵיהֶם. הִרִי**
 11 **שֶׁלְדַעַת רַבִּי יוֹחָנָן, אִין אוֹמְרִים שֶׁהִתְבַּרַּר שְׁכַל אֶחָד קִיבַל אֶת חֵלְקוֹ,**
 12 **אֲלֵא אֲנּוּ אוֹמְרִים שְׁכַל אֶחָד קִיבַל אֶת חֵלֶק אֲחִיו, וְלִכֵּן חֲלוּקַתְם**
 13 **נַחֲשַׁבְתָּ כֵאִילוּ הֵם קוֹנִים זֶה מִזֶּה כָּל אֶחָד אֶת חֵלְקוֹ.**

14 מבארת הגמרא מדוע הוצרך רבי יוחנן להשמיענו דין זה בשני
 15 מקומות: **וְצָרִיכֵי** – והוצרך רבי יוחנן להשמיענו דין זה בשני
 16 המקומות, ולא היינו יכולים ללמוד דין אחד מחבירו, **דְּאֵי אֲשַׁמְעִינָן**
 17 **הָכָא** – שאילו השמיענו זאת רבי יוחנן רק לגבי מעשר בהמה,
 18 שהיורשים שחלקו נחשבים כלקוחות ופטורים ממעשר בהמה, היה
 19 מקום לומר **שְׁבָהָא** – דווקא בזין זה **הַכָּמַר רַבִּי יוֹחָנָן שְׁאִין בְּרִירָה,**
 20 כיון שנאמר (שמות כב כח-כט) 'כְּבֹר בְּנֵי תַחֵן לִי, בֵּן תַּעֲשֶׂה לְשִׁרְךָ
 21 לְצִאֲנָךְ, וְדַרְשׁוּ לְעִיל (נו). מִפְּסוּק זֶה שְׁרִינִי מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה כָּלִים רַק עַל
 22 'שׁוֹרךְ וְצֹאנְךָ' שהם **דוֹמִיָּא דְּבִנְךָ** – בדומה לפדיון הבן המוזכר
 23 בפסוק, ואם כן יש לומר **מָה בְּנֵךְ בְּבִירוֹ לָךְ** – כשם שבנך החייב
 24 בפדיון ברור שהוא נולד ברשותך ואין הדבר צריך בירור, **אֵי שְׁוֹרְךָ**
 25 **וְצֹאנְךָ** שהוזכרו בכתוב לחיוב מעשר בהמה מדובר **בְּבִירוֹ לָךְ** –
 26 בבמה שברור שהיא נולדה ברשותך, ולא על בהמה שבעת היירושה
 27 לא הייתה ודאי ברשותך עד שחלקת עם אחיך, ולכן דווקא בנידון זה
 28 סובר רבי יוחנן שאין ברירה, **אֲבָל** לגבי חזרת ירושה של שְׂדֵה בְּיוֹבֵל,
 29 יש מקום לומר שיש ברירה, ודינם כשורשים ולא כלקוחות, וממילא
 30 אין היורשים צריכים להחזיר את הקרקעות ביובל, כיון שרק 'אמרה'
 31 הוא **דְּאָמַר רַחֲמֵנָא לְיַהֲדֵי בְּיוֹבֵל** – רק על שדה שנמכרה אמרה
 32 התורה שיש להחזירה ביובל, כאמור בפסוקים (ויקרא כה כד-לד),
 33 אבל **יְרוּשָׁה וּמַתָּנָה, לֹא** – אין צורך להחזירה ביובל, לכן הוצרך רבי
 34 יוחנן להשמיענו גם לגבי חזרת ירושה שדה ביובל ש'אין ברירה',
 35 וכיון שיתכן שבחלוקה כל אחד לקח את חלק אחיו בירושה, דינה
 36 כמכר וחזרת ביובל.

37 ממשיכה הגמרא ומבארת: **וְאֵי אֲשַׁמְעִינָן שְׂדֵה** – ואילו השמיענו רבי
 38 יוחנן דין זה ש'אין ברירה' רק לגבי ירושת שדה, שהיא חזרת ביובל,
 39 היה מקום לומר, שהחיוב להחזיר שדה הוא רק **לְחוּמְרָא** – שפוסקים
 40 להחמיר, משום שיש ספק אם החלוקה מבררת שחלק זה הגיע לו
 41 בירושה, או שאינה מבררת, ויתכן שחלק זה הגיע לאחיו הוא קנה
 42 ממנו, ומפני הטקף שזמא הוא לקח אנו מחמירים ואומרים שכל אחד
 43 מהיורשים חייב להחזיר את חלקו ביובל, וחולקים מחדש. והיינו
 44 סבורים שאף במעשר בהמה יש להחמיר ולומר שזמא יש ברירה ואין
 45 דינם כלקוחות אלא כשורשים, וחיוביים במעשר בהמה, ולכן הוצרך
 46 רבי יוחנן להשמיענו שדין זה ש'אין ברירה' הוא בתורת ודאי, ולא
 47 בתורת ספק, וממילא אף מקילים מחמתו במעשר בהמה לפטור את
 48 היורשים ממעשר.

49 **אֵי נָמִי** – ביאור נוסף לכך שלא די במה שהשמיע רבי יוחנן לגבי שדה
 50 שהיא חזרת ביובל, **לְכַתְּחִלָּה** – שהיינו סבורים לומר שענין החזרה
 51 ביובל אינו משום ש'אין ברירה' ואין החלוקה מבררת מי ירש כל חלק
 52 בשדה, אלא אף אם יש ברירה' צריכים היורשים להחזיר את הקרקע
 53 ביובל לתפוסת הבית, משום שכך אמרה התורה, שביובל תחזור
 54 הקרקע לבעלות של מי שהיתה שלו מתחילה, ובאופן של יורשים
 55 צריכה הקרקע לחזור לתפוסת הבית, שהיתה שייכת לכל האחים
 56 יחד, **אֲבָל הָכָא, לְגַבֵּי חִיּוּב מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה, שְׁלֵא שְׁיִיכַת סְבָרָא זֶה,**
 57 **אִימָא לֹא** – אולי נאמר שאינו נפטר מחיוב מעשר, לפי שהחלוקה
 58 מבררת את החלק שהגיע לו כבר משעת מיתת אביו, ואין דינו
 59 כחלוקה. ולכן הוצרך רבי יוחנן להשמיענו לגבי מעשר בהמה ש'אין

1 רחל, או כבש ורחל שילדו ולד שנראה עז. **כִּי יוֹלֵד, פָּרַט לְיוֹצֵא**
2 **דוֹפֵן** – שלא נולד כדרך הולדות מפתח הרחם, אלא הוציא והוה דרך
3 דופן בטן אמו שנחתכה. **וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים, פָּרַט לְמַחוּסָר זְמַן** –
4 בהמה שהיא בתוך שבעה ימים ללידתה, שאינה ראויה עדיין
5 להקרבה עד יומה השמיני. **לַתַּחַת אִמּוֹ, פָּרַט לְיָתוֹם שְׂמָתָה** אמו
6 בעת לידתה, ונמצא שמעולם לא היה תחת אמו.
7 לאחר שהתבאר מהיכן נלמדים פסולים אלו לגבי קרבנות, מבארת
8 הגמרא כיצד לומדים שהם ממועטים אף ממעשר בהמה: **רַבִּי**
9 **יִשְׁמַעְאֵל בְּנֵי שַׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרֵי, נֶאֱמַר כֶּאֱמֹן, לִגְבֵי**
10 **מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה** (ויקרא כו לב) **כִּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבַעַת יָמִים וְנֶאֱמַר**
11 **לְהֵלֵךְ לִגְבֵי הַבְּהֵמָה הָרְאוּיָה לְקָרְבָן** (שם כב כז) **וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים**
12 **תַּחַת אִמּוֹ, וּמֵאַחַר וּבשְׁנֵינָהם נִאֲמָרָה תַּחַת יָתוֹם** למדו בגזירה שיה
13 מעשר מקרבנות, **מָה לְהֵלֵךְ** לגבי קרבנות, מיעטה התורה **פָּרַט לְכָל**
14 **הַשְּׂמֹת הַלָּלוּ** – הפסולים המזכרים לעיל, שאינם ראויים לקרבן,
15 **אִף כֶּאֱמֹן, לִגְבֵי מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה, פָּרַט לְכָל הַשְּׂמֹת הַלָּלוּ, שֶׁהֵם פְּטוּרִים**
16 **מִמַּעֲשֵׂר בַּהֲמָה.** ועוד למדים מגזירה שוה זו, **מָה כֶּאֱמֹן, לִגְבֵי מַעֲשֵׂר**
17 **בַּהֲמָה, פָּרַט לְטָרְפָה** – ממועטים טריפה שהיא פטורה ממעשר, כפי
18 ששינו במשנתנו, וכטעם שיבואר להלן, **אִף לְהֵלֵךְ** לגבי הבהמות
19 הראויות לקרבן, יש למעט **פָּרַט לְטָרְפָה**, שאינה ראויה לקרבן.
20 שינוי במשנה: **'הכל נכנסין לדיד להתעשר'.** מבררת הגמרא: לשון
21 **'הכל'**, שמשמעותה שכוללת פרטים נוספים, **לְאִיתוּי מֵאִי** – מה היא
22 באה לרבות. מבארת הגמרא: **לְאִיתוּי הָא** – לרבות את אלו שיש
23 בהם את החסרונות שנסו בברייתא שלהלן, **דְּתַנּוּ רַבְּנָן, הָרֹבֵעַ** –
24 בעל חיים שבעל אשה, **וְהַנֶּרְבֵּעַ** – בהמה שנבעלה על ידי איש,
25 **וְהַמוֹקֵצָה** – בהמה שהפרישה להקריבה לעבודה זרה, **וְהַנֶּעֱבֵד** –
26 בהמה שעבדו אותה כעבודה זרה, **וְהַתֵּנֶן** – בהמה שניתנה לזונה
27 בשכרה, **וְהַמְּחִיר** – מחיר כלב, בהמה שניתנה כתשלום עבור
28 קניית כלב, **וְטוֹמְטוֹם** – שמקום סימני זכרות ונקבות שלו מכוסה
29 ואטום, ואינו ניכר אם הוא זכר או נקבה, **וְאֶנְדְּרוֹגִינוֹם** – שיש בו גם
30 סימני זכר וגם סימני נקבה, אף שכל אלו הם פסולים להקרבה, מכל
31 מקום **כּוֹלֵן נִכְנְסִין לְדִיד לְהִתְעַשֵּׂר**, ואם יצא אחד מהם עשירי אינו
32 קרב, אלא כשיפול בו מום, יאכל על ידי הבעלים. **רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵין**
33 **יְהוּדָה אוֹמְרֵי מִשּׁוּם** – בשם רבי **שְׁמַעוֹן, טוֹמְטוֹם וְאֶנְדְּרוֹגִינוֹם אֵין**
34 **נִכְנְסִין לְדִיד לְהִתְעַשֵּׂר**, ולהלן יבוארו טעמיהם.
35 מקשה הגמרא: **וְתַנּוּ רַבְּנָן** – התנא ששנה את משנתנו, שנקט לשון
36 **'הכל נכנסין לדיד'** כדי לרבות את בעלי החסרונות המנויים בברייתא,
37 שהם חייבים במעשר, וכפי שהתבאר לעיל, מה טעמו, **אִי גַּמְר** – אם
38 הוא לומד גזירה שוה **לַתַּחַת תַּחַת מְקַדְּשִׁים**, כפי שהתבאר בברייתא
39 לעיל, אם כן **הֲנִי נִמְי לֹא** – גם סוגי הבהמות המנויים בברייתא זו,
40 כגון רובע ונרבע וכו', יפטרו ממעשר, כשם שהם פסולים לקרבן,
41 ואילו מלשון **'הכל נכנסין'** רבינו לעיל את אותם הפסולים לקרבן.
42 **וְאִי לֹא יֵלֵף** – ואם אינו לומד גזירה שוה זו מקדשים, ולכן הוא סובר
43 שכל אותם המנויים בברייתא השניה חייבים במעשר, אף שהם
44 פסולים להקרבה, אם כן **הֲנִי מֵנָא לִיה** – אלו השנויים במשנה
45 שפטורים ממעשר, כגון מחוסר זמן ויתום, מניין לו שאכן הם פטורים,
46 והרי התבאר לעיל שלומדים אותם מכח גזירה שוה זו.
47 מתרצת הגמרא: **לְעוֹלָם גַּמְר** – באמת התנא של משנתנו לומד
48 בגזירה שוה **לַתַּחַת תַּחַת** לפטור את כל השנויים במשנה, **וְהֲנִי** – ואלו
49 הפסולים המנויים בברייתא, שריבה אותם התנא של המשנה בלשון
50 **'הכל נכנסין'** שהם חייבים במעשר, ואף שהם פסולים להקרבה, היינו
51 כיון **דְּרַחֲמָנָא רַבִּינְהוּ** – התורה ריבתה אותם בפירוש לחיבים
52 במעשר. ומבארת הגמרא היכן ריבתה אותם התורה: **דְּכִתְיָב לִגְבֵי גוֹי**
53 **שְׁהִיא קָרְבָן בַּעַל מוֹם, שֶׁאִסּוּר לְהַקְרִיבּוּ** (ויקרא כב כה) **וְיָמִיד בֶּן נֶכֶד**
54 **לֹא תִקְרִיבוּ אֹת לָחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה כִּי מִשְׁחָתָם כָּרָם מוֹם בָּם**
55 **לֹא יִרְצוּ לָכֶם, וְתַנּוּ רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל** – ושנו בבית מדרשו של
56 רבי ישמעאל, **כִּל מְקוֹם שְׁנֵימָר בּוֹ לְשׁוֹן הַשְּׁחָתָה, אִינוּ אֵלֶּה דְּכֶר**
57 **עֲרוּה וְעִבּוּדָה זְרָה, שֶׁכֵּן מְצִינוּ לְשׁוֹן הַשְּׁחָתָה לִגְבֵי דְּכֶר עֲרוּה,**
58 **דְּכִתְיָב לִגְבֵי דוֹר הַמְּבוּל** (בראשית ו יב) **כִּי הַשְּׁחָתוּ כָּל בְּשָׂר אֶת**
59 **דְּרַבּוֹ עַל הָאָרֶץ, וְשֶׁם הִיְתָה הַשְּׁחָתָתָם שֶׁקִּלְקְלוּ בַּעֲרִיּוֹת, וְכֵן**
60 **מִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הַשְּׁחָתָה** היא **עִבּוּדָה זְרָה, דְּכִתְיָב** (דברים ד טז) **לְשׁוֹן**

1 **תַּשְׁחִיתוּן וְעִשְׂתֶּם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנָת כָּל כְּסָל תְּכַנִּית זָכָר אוֹ**
2 **נְקֵבָה, נִמְצָא שְׁכוּנָת לְשׁוֹן הַשְּׁחָתָה הָאִמּוּרָה בַּקְּרַבְנוֹת הִיא**
3 **לְהַשְׁחָתָה שֶׁל דְּבַר עֲרוּה או עבודה זרה, וכיון שנאמר 'משחתם בהם**
4 **מום בם'** הרי כוונת הכתוב להקיש בעלי חסרונות של השחתה לבעלי
5 מומים, וללמד שכל **שְׁהוּמוֹם פּוֹסֵל בּוֹ, כְּגוֹן קָרְבָן, דְּכֶר עֲרוּה**
6 **וְעִבּוּדָה זְרָה גַם כֵּן פּוֹסְלִין בּוֹ, ולכן אם נעשה בבהמה איסור ערה**
7 **כְּגוֹן 'רובע' או 'נרבע', או שנעשה בה איסור עבודה זרה, כְּגוֹן**
8 **'מוקצה' או 'נעבד'** הרי היא פסולה להקרבה, **וְכָל שְׂאֵין הַמוֹם פּוֹסֵל**
9 **בּוֹ, אֵין דְּכֶר עֲרוּה וְעִבּוּדָה זְרָה פּוֹסְלִין בּוֹ.**
10 ועל פי זה מבארת הגמרא את שטת התנא במשנתנו: **וְהָאִי מַעֲשֵׂר**
11 **– ומעשר זה של בהמה, הוֹאִיל וְלֹא פֶּסֶל בִּיה מוֹמָא** – כיון שאין
12 מום פוסלו מלהתעשר, **דְּכִתְיָב לִגְבֵי מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה** (ויקרא כו לג) **לֹא**
13 **דְּכֶר בֶּין טוֹב לְרָע וְלֹא יִמְרְנוּ, כלומר, לא יבדוק בין בהמה תמה**
14 **לבעלת מום, אלא איזו מהן שתעבור עשירית תתקדש, דְּכֶר עֲרוּה**
15 **וְעִבּוּדָה זְרָה נִמְי לֹא פֶּסֶל בִּיה** – גם כן אינם פוסלים אותה למעשר.
16 ואיסורים אלו הם החסרונות המנויים בברייתא, שכן **רֹבֵעַ וְנֶרְבֵּעַ** זהו
17 **דְּכֶר עֲרוּה, וּמוֹקֵצָה וְנֶעֱבֵד** זהו **עִבּוּדָה זְרָה, וְאִתְּנִן נַעֲשָׂה** על ידו
18 **דְּכֶר עֲרוּה, וּמְחִיר כֶּלֶב אִיתְּקַשׁ** – הוקש **לְאִתְּנִן, וכמו שבעל מום**
19 **חייב במעשר בהמה, אף כל אלו חייבים במעשר.**
20 מוסיפה הגמרא ומבארת: ואף **טוֹמְטוֹם וְאֶנְדְּרוֹגִינוֹם** ריבה התנא של
21 משנתנו לחייב במעשר, כדעת תנא קמא שבברייתא, כיון **דְּכִתְיָב, וְאִתְּנִן**
22 **שְׁאֵין נַחֲשֵׁים כְּבָרִיה בְּפִני עַצְמָה, אלא כְּפִיקָא הוּא** – ספק הוא
23 בכל אחד מהם אם דינו כזכר או כנקבה, ובין כך ובין כך הוא מין
24 בהמה החייב במעשר.
25 לאחר שביארה הגמרא את דעת התנא של משנתנו ותנא קמא
26 שבברייתא המחייבים טומטום ואנדרוגינוס במעשר, מבארת עתה
27 הגמרא את דעת החולק: **רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמְרֵי** [כו'] משום
28 רבי שמעון, טומטום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיד להתעשר. מבארת
29 הגמרא את טעמו: **קְרַבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, טוֹמְטוֹם וְאֶנְדְּרוֹגִינוֹס** [לאו]
30 **כְּפִיקָא הוּא** – אינם נחשבים כספק זכר ספק נקבה, אלא ככרייה בפני
31 עצמה, ולכן אינם חייבים במעשר בהמה, שהרי **מֵיעֵשׂ רַחֲמָנָא** –
32 מיעטה זאת התורה לנְפִי קְדָשִׁים, וכתבה (ויקרא ג א) **וְאֵם זָכָר אִם**
33 **נְקֵבָה תָּמִים יִקְרִיבוּ, לומר שרק זָכָר וְנְקֵבָה וְדִאִית כְּשֵׁרִים**
34 **לְהַקְרִיבָה, וְלֹא טוֹמְטוֹם וְאֶנְדְּרוֹגִינוֹם שְׁהֵם מִין בְּפִני עַצְמוֹ, וסבר**
35 **שֶׁלִּגְבֵי מַעֲשֵׂר נִמְי יש למעטם, כמו שהם פסולים לקרבן, כיון דְּכֶר**
36 **– למד בגזירה שוה 'לַתַּחַת תַּחַת מְקַדְּשִׁים.**
37 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים דינים האמורים במשנתנו, מי הן
38 הבהמות שפטורות ממעשר: **תְּנֵן רַבְּנָן, הַכֵּל נִכְנְסִין לְדִיד לְהִתְעַשֵּׂר,**
39 **חִוּין מִן הַכִּלָּאִים וְהַטָּרְפָה, דְּכִרִי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יְהוּדָה אִישׁ כְּפָר**
40 **בְּרַתוֹתָא, שְׂאֵמֵר דְּבַר זֶה מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אֵמֵר רַבִּי עֲקִיבָא, אֵנִי**
41 **שְׁמַעְתִּי הֵימָנוּ** – מרבי יהושע, שאף יוצא דופן ומחוסר זמן ויתום
42 פטורים ממעשר, כדעת התנא במשנתנו.
43 מקשה הגמרא: **וְתַנּוּ רַבְּנָן מֵנָא** שבברייתא, והיינו רבי אלעזר ברבי
44 יהודה, מה סברתו, והרי **קָמָה נִפְשָׁךְ, אִי גַמְר** – אם הוא לומד גזירה
45 שוה **לַתַּחַת תַּחַת מְקַדְּשִׁים, ולכן הוא פוטר כלאים וטריפה ממעשר,**
46 **כשם שהם פסולים להקרבה, אם כן הֲנִי נִמְי לֹא** – גם יוצא דופן
47 ומחוסר זמן ויתום לא יתחייבו במעשר, שהרי גם הם פסולים לקרבן
48 ויש ללומדם בגזירה שוה זו. **וְאִי לֹא גַמְר** דינים אלו בגזירה שוה,
49 ולכן הוא מחייב במעשר את היוצא דופן ומחוסר זמן ויתום, אף שהם
50 פסולים לקרבן, אם כן קשה, **כְּשֶׁלָּמָא טָרְפָה** – דבריו מובנים רק לגבי
51 הפטור של טריפה ממעשר, שכן לגבי מעשר בהמה **כִּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר**
52 **תַּחַת הַשֶּׁבַעַת בְּתֵיב** [נאמר] (ויקרא כו לב), **ויש למעט מכך פָּרַט**
53 **לְטָרְפָה שְׂאֵינָה עוֹבֵרָת** – לויחן מה הטריפה שאינה יכולה לעבור
54 ברגליה, **אֵלֶּה כִּלָּאִים מֵנָא לִיה** – מניין לתנא קמא לפוטרים ממעשר,
55 והרי אינו לומד גזירה שוה מאותם פסולים לקרבן.
56 מתרצת הגמרא: **לְעוֹלָם גַּמְר** – באמת תנא קמא לומד גזירה שוה זו,
57 ולכן הוא פוטר את הכלאים ממעשר, ואם יקשה לך, אם כן מדוע
58 הוא מחייב במעשר יוצא דופן ומחוסר זמן ויתום, יש לומר, שבכל
59 אחד מהם יש סיבה לכך שאינו מתמעט מהגזירה שוה, וכדלהלן,
60 **וְכִיּוֹצֵא דוֹפֵן**

1 לְעֶשֶׂר בָּיּוֹם טוֹב, כִּי הַמַּעֲשֵׂר אֶת בְּהֵמוֹתָיו צוֹבֵעַ בְּסִיקְרָא אֶת הַבְּהֵמָה
 2 שְׁהוּפְרָשָׁה לַמַּעֲשֵׂר כְּדִי שֶׁתְּהִיָּה נִכְרָת, וְאֶסוּר לְצַבּוֹעַ בְּיוֹם טוֹב,
 3 לְפִיכָךְ הִקְדִּימוּהוּ לַעֲשֵׂר בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאַלּוּל.
 4 מִבִּיָּאָה הַמִּשְׁנָה דַּעַה הַחֹלְקֶת עַל רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן: רַבִּי מֵאִיר
 5 אָמַר, בְּאַחַד בְּאַלּוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה, וְלֹכֵן קִבְּעוֹת זִמְן
 6 הַמַּעֲשֵׂר שֶׁל הַגֵּרוּן הַשְּׁלִישִׁי בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בָּאֵב, שֶׁכֵּן קִבְּעוּ לַעֲשֵׂר
 7 בְּיוֹם שְׁלֹפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל הַמַּעֲשֵׂר, אֶת כָּל הַבְּהֵמוֹת שֶׁנִּלְדוּ בַּגֵּרוּן
 8 הַאֲחֵרוֹן, כְּדִי שִׁיְהֵא הַיֵּכֶר בֵּין זִמְנֵי הַמַּעֲשֵׂרוֹת, וְלֹא יַעֲשֵׂר מִבְּהֵמוֹת
 9 שֶׁנָּה זֶה עַל בְּחֵרְתָהּ.
 10 כַּאֲשֶׁר שָׁמַע בֶּן עֲזַאי אֶת דְּבָרֵי הַתְּנָאִים שֶׁנִּחְלָקוּ בְּעֵינֵי חוֹדֵשׁ אֶלּוּל,
 11 אִם הוּא סוֹף הַשָּׁנָה הַקּוֹדֶמֶת כְּמוֹ שֶׁקִּבְּלוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִו
 12 תַּחֲלִיל הַשָּׁנָה הַבָּאָה כְּמוֹ שֶׁקִּיבֵל רַבִּי מֵאִיר, אָמַר שְׂכִדֵּי לְצַאֵת יָדִי
 13 חוֹבֵת מַעֲשֵׂר, יֵשׁ לְהַפְרִישׁ מִכָּל הַנּוֹלָדִים בְּאֶלּוּל בְּפִנֵּי עַצְמָם: בֶּן עֲזַאי
 14 אָמַר, הַאֲלֻלִים – הַבְּהֵמוֹת שֶׁנִּלְדוּ בַּחוֹדֵשׁ אֶלּוּל, מִתְּעַשְׂרִים בְּפִנֵּי
 15 עַצְמָן, וְאִינֵם מַצְטַרְפִּים לַמַּעֲשֵׂר עִם הַבְּהֵמוֹת שֶׁנִּלְדוּ לְפָנָי חוֹדֵשׁ
 16 אֶלּוּל אִו לְאַחֲרָיו.
 17 הַמִּשְׁנָה מְבַאֵרֵת מַה הִיא הַתְּקוּפָה שֶׁנִּחְשַׁבְתָּ שָׁנָה לִגְבִּי מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה:
 18 כָּל הַנּוֹלָדִים מֵאַחַד בְּתִשְׂרֵי עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאַלּוּל, הֲרֵי אֵלּוּ
 19 מַצְטַרְפִּין לְהַחֲשֵׁב כְּעֶדֶר אֶחָד הַמִּתְחַיֵּיב בַּמַּעֲשֵׂר בַּהֲמָה, וְהִינֵנו כְּדַעַת
 20 רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמַּעֲשֵׂר בַּהֲמָה הוּא בְּאֶחָד
 21 בְּתִשְׂרֵי.
 22 מְבַאֵרֵת הַמִּשְׁנָה צִירוֹף שֶׁל עֶשְׂרֵה טְלָאִים שֶׁנִּלְדוּ בּוֹמֵנִים שׁוֹנִים:
 23 הַמִּשְׁנָה טְלָאִים שֶׁנִּלְדוּ לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְהַמִּשְׁנָה שֶׁנִּלְדוּ לְאַחַר
 24 רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵינֵן מַצְטַרְפִּין לְמִנְיַן עֶשֶׂר בְּהֵמוֹת הַחַיִּיבוֹת בַּמַּעֲשֵׂר, כִּי
 25 אֵין חוֹדֵשׁ וְיִשָּׁן מַצְטַרְפִּים זֶה עִם זֶה. אֲבָל אִם נִלְדוּ כָּל הָעֶשְׂרֵה טְלָאִים
 26 בְּתוֹךְ שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר, אֵלֶּא שֶׁהַמִּשְׁנָה מִזֶּה נִלְדוּ לְפָנֵי הַגֵּרוּן – קוֹדֵם
 27 אֶחָד מִשְׁלֹשַׁת הַזִּמְנִים שֶׁנִּקְבְּעוּ לַמַּעֲשֵׂר, וְהַמִּשְׁנָה מִזֶּה נִלְדוּ לְאַחַר
 28 הַגֵּרוּן, הֲרֵי אֵלּוּ מַצְטַרְפִּין לְהַתְחַיֵּיב בַּמַּעֲשֵׂר, כִּי אֵין אֵלּוּ נִחְשָׁבִים
 29 חוֹדֵשׁ וְיִשָּׁן. שׁוֹאֵלֵת הַמִּשְׁנָה: אִם בֶּן שְׁכָל הַנּוֹלָדִים בְּתוֹךְ שָׁנָה
 30 מַצְטַרְפִּים לַמַּעֲשֵׂר, וְהַנּוֹלָדִים לְפָנֵי הַגֵּרוּן וְאַחֲרָיו אֵינֵם נִחְשָׁבִים חוֹדֵשׁ
 31 וְיִשָּׁן, לְמַה נִּחְשָׁבֵי – לִגְבִּי אִיזֵד דִּין קִבְּעוּ חַכְמַיִם שְׁלֹשׁ גְּרָנוֹת לַמַּעֲשֵׂר
 32 בְּהֵמָה. מְשִׁיבָה הַמִּשְׁנָה: שְׁעַד שְׁלֹשׁ הַגֵּיַע – קוֹדֵם שֶׁהִגִּיעַ זִמְן הַגֵּרוּן,
 33 מוֹתֵר לְבַעַל הַבְּהֵמוֹת לְמַכּוֹר וְלִשְׁחֹזֵט אֶת בְּהֵמוֹתָיו, כִּי עֲדִינֵן אֵינּוּ
 34 צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ אֶת הַמַּעֲשֵׂר, אִוּלֵם אַחַר שֶׁהִגִּיעַ זִמְן הַגֵּרוּן, גִּזְרוּ חַכְמַיִם
 35 שֶׁשׁוּב לֹא יִשְׁחֹזֵט אֶת בְּהֵמוֹתָיו עַד שִׁיעֲשֶׂר, וְאִם שְׁחַט קוֹדֵם
 36 שִׁיעֲשֶׂר, פְּטוּר מֵעוֹשֵׂה מַלְקוֹת, וְהַבְּהֵמָה מוֹתֵרֵת בְּאֶכִּילָהּ.

נמרא

87 שִׁנִּינָה בַּמִּשְׁנָה שֶׁקִּבְּעוּ שְׁלֹשָׁה זִמְנִים מְסוּיָמִים שְׁבָהֵם יֵשׁ
 88 בַּהֲמָה. שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: מֵאִי שְׁנָא תְּלָת – מִפְּנֵי מַה קִּבְּעוּ דוּקָא
 89 שְׁלֹשָׁה זִמְנִים. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי בְּרַיָּלָא, לְקַבֵּל וְ– כַּנְגַד
 90 חוֹרְפֵי וְאַפְלֵי וְקִיָּיִטִי – תִּיקְנּוּ כַּנְגַד שְׁלֹשָׁה סוּגֵי בְּהֵמוֹת, שִׁישׁ
 91 שֶׁמְקַדִּימוֹת וְיולָדוֹת קוֹדֵם פֶּסַח, וְיֵשׁ שְׁמֵאֲחֵרוֹת וְיולָדוֹת בֵּין פֶּסַח
 92 לְשׁוֹבְעוֹת, וְיֵשׁ שְׁאֵינֵן יולָדוֹת אֵלֶּא בֵּין שְׁבּוּעוֹת לְסוֹכּוֹת, וְכַנְגַד תִּיקְנּוּ
 93 חַכְמַיִם שְׁלֹשָׁה זִמְנִים אֵלּוּ. 'חֹרְפֵי' הֵם הַבְּהֵמוֹת הַמְקַדִּימוֹת לְלַדָּת,
 94 וְזִמְנֵם בְּפֶרוֹס חֵג הַפֶּסַח, 'אַפְלֵי' הֵם הַמֵּאֲחֵרוֹת לְלַדָּת, וְזִמְנֵם בְּפֶרוֹס חֵג
 95 הַשְּׁבּוּעוֹת, 'קִיָּיִטִי' הֵם הַיולָדוֹת בְּסוֹף הַקִּיץ, וְזִמְנֵם בְּפֶרוֹס חֵג הַסוֹכּוֹת.
 96 שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: וּמֵאִי שְׁנָא בְּהֵנֵי זִמְנֵי – מִפְּנֵי מַה קִּבְּעוּ דוּקָא זִמְנֵים
 97 אֵלּוּ. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי תַנְחוּם בְּרִיהַ דְּרַבִּי חֵיָּיא אִישׁ כְּפַר
 98 עֶבּוּ,

7 הַנְּהָרוֹת שְׁבַע עוֹלָם נִמְצְאִים לְמִטָּה מְשֻׁלֵּשׁ נְהָרוֹת, דְּהִינּוּ שֶׁהֵם
 8 נִמְכָּרִים יוֹתֵר מִנְהָרוֹת הַחֹדֶקל פִּישוֹן וְגִיחוֹן, שְׁכָל הַנְּהָרוֹת שְׁבַע עוֹלָם
 9 בָּאִים מִזֶּה, וְשְׁלֹשׁ נְהָרוֹת אֵלּוּ, נִמְצְאִים לְמִטָּה מְנַהֵר פָּרְתָה, הֲרֵי
 10 שְׁמִימֵי כָּל הַנְּהָרוֹת נִמְשָׁכִים מִנְהַר פָּרְתָה שֶׁהוּא גְבוּהַ מְכוֹלֵם, וְדֶרֶךְ
 11 הַמַּיִם לִירֵךְ מִמְּקוֹם גְבוּהַ לְנִמְרוֹן.
 12 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: וְהֵאֵיבָא

1 קָבַר לָהּ – יוֹצֵא דוֹפֵן לֹא מִיעֵט רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יְהוּדָה מִהַגְּזִירָה
 2 שׁוּה, כִּיֵּן שׁוֹסֵבֵר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר (נְדָה מ.) לִגְבִּי טוֹמֵאת לִידָה
 3 שְׁהוּיֹצֵא דוֹפֵן וְלֹד מְעֻלָּיא הוּא – וְלֹד גְּמוֹר הוּא, וְהוּא הַדִּין לִגְבִּי
 4 יוֹצֵא דוֹפֵן בְּבַהֲמָה שְׂכֵשֶׁר לְקַרְבָּן, וְחַיִּיב בַּמַּעֲשֵׂר בַּהֲמָה, וְדָלָא בְּרַבִּי
 5 יוֹהָנָן שְׁאֵמַר (שם) שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן מוֹדָה שְׁאֵינּוּ כֵּשֶׁר לְקַרְבָּן, וְהוּא הַדִּין
 6 שְׁאֵינּוּ נִכְנַס לְהַתְעַשֵּׂר.
 7 בְּמַחֲסֵר זִמְן קָבַר לָהּ – וְכֵן מַחוֹסֵר זִמְן לֹא מִיעֵט מִהַגְּזִירָה שׁוּה, כִּיֵּן
 8 שׁוֹסֵבֵר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה שְׁאֵמַר לְעִיל (נב). מַחוֹסֵר זִמְן חַיִּיב
 9 בַּמַּעֲשֵׂר בַּהֲמָה. וְכֵן יְתוּם לֹא מִיעֵט, כְּגוֹן שֶׁהִשְׁלַח – בְּאוֹפֵן שֶׁהוֹדַע
 10 שֶׁל הָאֵם עֲדִיין קָיָים, וּמְבוּאָר בְּבִרְיָתָא שְׂרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יְהוּדָה
 11 אָמַר זֹאת בִּשְׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְמַעֲמִיָּה דְּאָמַר בַּמִּשְׁנָתֵינוּ,
 12 אֲפִילוּ שְׁחַט אֶת אִמּוֹ וְהַפְּשִׁיט אֶת עוֹרָהּ, וְהִשְׁלַח קָיָים – וְעוֹרָהּ קָיָים
 13 אַחַר שֶׁנִּלְדָה הוֹלֵד, אֵינֵן זֶה נִחְשָׁב יְתוּם.
 14 מִבִּיָּאָה הַגְּמָרָא כְּמַה דְּבָרִים שֶׁהַעִיד רַבִּי שְׁמַעְאֵל, וְדַבְּרַב הַרְאֵשׁוֹן
 15 שֶׁהַעִיד מִתְּבַאֲרַת מִשְׁנֵיתָה: הַעִיד רַבִּי שְׁמַעְאֵל בֶּן כְּתִיבָא לְמַעַרְקָתָא
 16 לְבַנָּהּ (שם מְקוּם) לְפָנֵי רַבִּי, בְּמִקְוָמֵנוּ מְפָשִׁיטִין אֶת הַבְּהֵמָה
 17 הַמְּתָה שֶׁהַקְּשָׁתָה לְלַדָּת וּמִתָּה מַחֲמַת הַלִּידָה, וּמְלִבִּישִׁין אֶת עוֹרָהּ
 18 עַל תְּחִילָה, וְלֹדָה הַחַי, וּמִתְקָיָים עַל יָדֵי זֶה. אָמַר רַבִּי, נִתְּנָה מְעַמָּה
 19 שְׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁאֵמַר בְּמִשְׁנֵיתָנוּ שְׁכָל עוֹד שֶׁהוֹדַע קָיָים אֵין הוֹלֵד
 20 נִחְשָׁב יְתוּם, שְׁכִינֵן שֶׁהוֹדַע מוֹעִיל לֹלֵד, נִחְשָׁב כְּמִי שְׁאֵמַר קִיָּיִמַת.
 21 וְעוֹד הַעִיד רַבִּי שְׁמַעְאֵל בֶּן כְּתִיבָא: חוֹרְפֵי – חוֹרְת, דְּהִינּוּ חֶסֶה,
 22 שְׁבַמְקוֹמֵנוּ, הֵם כָּל כֵּךְ גְּדוֹלִים, עַד שִׁישׁ לָהֶם שְׁשִׁים רַבּוּא קְלָפִים –
 23 עַלֵי חֶסֶה שְׁנֵרָאִים כְּקַלִּיפּוֹת, בְּכִית הַמָּסַס שְׁלֹו. וְעוֹד הַעִיד: פְּעַם
 24 אַחַת נָפַל אֶרֶץ אַחַד שְׁבַמְקוֹמֵנוּ, וְהִיא גְדוֹל מְאֹד, וְעִבְרוּ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
 25 קְרוֹנוֹת עַל הַיְדוּד אַחַת – כּוֹלֵם עִבְרוּ זֶה בְּצַד זֶה עַל רוֹחַב צִידוֹ הַאֲחֵר.
 26 וְעוֹד הַעִיד: פְּעַם אַחַת נָפְלָה בִּיצַת בְּרִי יוֹכְנִי – עוֹף גְדוֹל מְאֹד,
 27 וְמַכְּבֵּה (בְּ–חַלְבוֹן וְהַחֲלוֹמֵן שִׁיעֲצוּ מִמֶּנָּה) שְׁשִׁים בְּרַבִּים, וְשִׁבְרָה
 28 שְׁלֹשׁ מְאוֹת אֲרָזִים. מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: וּמִי שְׂרִיא לִיָּה – וְכִי עוֹף זֶה רִגִּיל
 29 לְהַפִּיל בִּיצַתוֹ עַל הָאָרֶץ, וְהֵא בְּתִיב לִגְבִּי עוֹף בְּרִי יוֹכְנִי (אִיב לֹט יג)
 30 לְגַן רְנָנִים נְעֻלָּכָה, וְדַרְשׁוּ (מִנְחוֹת סו) שֶׁנִּעְלַסְתָּ: הוּא נוֹטְרִיקוֹן
 31 נְרֻשָׁא הָעוֹף אֶת בִּיצַתוֹ, וְעוֹלָה לַמַּעֲלָה, וְנִתְחַטַּא וּמוֹרִידוֹ בְּנַחַת
 32 בְּקִינֵי, וְאִם כֵּן אֵינּוּ שׁוֹבֵר. מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַב אִישׁ, הֵיָּיא –
 33 אוֹתָהּ בִּיצַת שֶׁהוֹפְלָה לְאָרֶץ, מוֹזְרָתָא הוּא – הִיתָה מְקוֹלְקֶלֶת,
 34 שְׁאֵינָה רְאוּיָה לְהוֹלִיד אֶפְרוּחַ, וְלֹכֵן הַפִּילָה לְאָרֶץ.

משנה

36 הַמִּשְׁנָה מִבִּיָּאָה תְּקַנַּת חַכְמַיִם שֶׁקִּבְּעוּ זִמְנֵים מְסוּיָמִים שְׁבָהֵם יֵשׁ
 37 לְהַפְרִישׁ מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה: שְׁלֹשׁ גְּרָנוֹת לַמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה – בְּשִׁלְשָׁה זִמְנֵים
 38 בְּשָׁנָה, צָרִיךְ לַעֲשֵׂר מַעֲשֵׂר בַּהֲמָה מִהַבְּהֵמוֹת שֶׁנִּלְדוּ לוֹ בֵּין זִמְן אֶחָד
 39 לְזִמְן אַחֲרָיו. א. בְּפֶרוֹס – חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם לְפָנֵי חֵג הַפֶּסַח. ב. וּבְפֶרוֹס
 40 הָעֲצָרֵת – חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם לְפָנֵי חֵג הַשְּׁבּוּעוֹת. ג. וּבְפֶרוֹס הַחֵג –
 41 חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם לְפָנֵי חֵג הַסוֹכּוֹת, (וְהֵן גְּרָנוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה –
 42 מַעַת זִמְן הַגֵּרוּן הַבְּהֵמוֹת אֶסְרוֹת בְּמִכְרִיהָ וְאֶכִּילָהּ), דְּבְרֵי רַבִּי
 43 עֲקִיבָא. בֶּן עֲזַאי אָמַר, זִמְנֵי הַגְּרָנוֹת הֵם: א. בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאַדָּר.
 44 ב. בְּאַחַד בְּסִינּוֹן. ג. בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בָּאָב. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 45 אָמְרִים, זִמְנֵי הַגְּרָנוֹת הֵם: א. בְּאַחַד בְּנִיזָן. ב. בְּאַחַד בְּסִינּוֹן. ג.
 46 בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאַלּוּל, כִּי בְּאֶחָד בְּתִשְׂרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמַּעֲשֵׂר
 47 בַּהֲמָה. וְלְמַה אָמְרוּ שִׁיעֲרִישׁ מַעֲשֵׂר בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאַלּוּל, וְלֹא
 48 אָמְרוּ בְּאַחַד בְּתִשְׂרֵי, כְּמוֹ שְׁאֵמַרְוּ לְפָנֵי פֶסַח שֶׁמְפָרִישׁ בְּאֶחָד בְּנִיזָן,
 49 מִפְּנֵי שְׂאֵחָד בְּתִשְׂרֵי הוּא יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִי אֲפִשֶׁר

המשך ביאור למ' בכורות ליום ראשון עמ' א

1 פָּרְתָה הוּא דְּלֹא שְׁתִּינָא – הֲרֵי אָמַר שְׂרַק מְמִימֵי נַהַר פָּרְתָה לֹא יִשְׁתָּה,
 2 הֵא מְנַהֵרָא אַחֲרֵינָא שְׁתִּינָא – אֲבָל מְמִימֵי נַהַר אַחַר כֵּן יִשְׁתָּה, כִּי
 3 בְּנַדְרִים הוֹלְכִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם, וּמְלִשׁוֹנוֹ מִשְׁמַע שֶׁהַתְּכוּיִן שְׁלֹא
 4 לְשׁוֹתוֹת מְמִי נַהַר הַנְּקָרָא 'פָּרְתָה', אֵלֶּא דְּאָמַר 'לֹא שְׁתִּינָא מִמֵּים
 5 דְּאֵתוּ מְפָרְתָה' – לֹא אֶשְׁתָּה מִמֵּים שְׁבָאוּ מִנְהַר פָּרְתָה, וְלֹכֵן נִאֲסַר
 6 בְּשִׁתִּית מִיְמוֹת כָּל הַנְּהָרוֹת שְׁבַע עוֹלָם, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, כָּל